

casualties were inflicted. However, there were cases where the spread of fire was prevented in areas where the density of bombs dropped was low.

To make a quantitative assessment, I focused on half-burnt houses from the damage records compiled by the Metropolitan Police at the time. A half-burnt house is the result of successful firefighting efforts. I came up with the measure of extinguishing rate by dividing the number of half-burnt houses by the total number of houses damaged by incendiary bombs. So, there is the fact that the firefighting activities left the houses unburned.

The survey led to figures, the average of 0.36% for Tokyo and 4% for regional cities. These are quantitative figures and are the result of fire protection activities that were overwhelmed by incendiary bombs 10 times higher than expected. To consider this as zero would negate the entire BOKU-НО. However, if 0.36% and 4% are not zero, then we can consider measures to improve this. Japanese civil air defence research has stalled here because of the tendency to regard these as zero. For this reason, lessons from air raid response have ostensibly not been incorporated in the enactment of the National Protection Act.

This study extracts the effects of all the air defence laws in this way, which we believe fills a gap in the history of national protection in Japan.

I would like to argue that the Japanese civil protection policy in WW2 was not as inadequate as previously thought.

УДК 32.019.5

Городиська Н., старший викладач

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола, Україна

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ – ЗАРОДОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Анотація. Проаналізовано передумови утворення та діяльності в Галичині легіону Українських січових стрільців – бойової військової частини, яка воювала на фронті Першої світової війни (та певний час після неї, з поляками) на боці Австрії. З'ясовано, що Легіон УСС був сформований з українських добровольців, які сподівалися, що таким чином почнуть боротьбу за відродження Української держави, а для початку, хоч би автономії Галичини у межах Австрії. Згодом Легіон УСС став ядром збройних сил ЗУНР – Української Галицької Армії.

Ключові слова. Легіон УСС, Галичина, Австро-Угорська монархія, бої, героїзм, військові втрати.

Horodyska N., Senior Lecturer

Haltskyi Vocational college named after Viacheslav Chornovil, Ukraine

UKRAINIAN SICH RIFLEMEN - THE GERM OF THE NATIONAL ARMED FORCES

Abstract. The prerequisites for the formation and activity of the Ukrainian Sich Riflemen Legion in Galicia are analyzed - a combat military unit that fought on the front of the First World War (and for some time after it, with the Poles) on the side of Austria. It was found out that the Legion of the Ukrainian SSR was formed from Ukrainian volunteers who hoped that in this way they would start the struggle for the revival of the Ukrainian state, and to begin with, at least the autonomy of Galicia within the borders of Austria. Later, the USS Legion became the core of the armed forces of the Ukrainian Galician Army.

Keywords. Legion USS, Galicia, Austro-Hungarian Monarchy, battles, heroism, military losses.

Історія кожного народу має свої знакові віхи та героїчні постаті, які назавжди залишаються в пам'яті поколінь. Для України початку ХХ століття такою віхою стала епоха Українських січових стрільців – унікального явища, що поєднало в собі військову звитягу, інтелектуальну силу та непохитну відданість ідеї української державності. Українські січові

стрільці були не просто військовим формуванням, а справжньою елітою нації – цвітом молодії інтелігенції, який без вагань пішов захищати рідну землю зі зброєю в руках.

У грудні 1912 року радикали заснували у Львові “Український Січовий Союз” і внесли до міністерства внутрішніх справ Австро-Угорщини окремих статут “Товариства Січових Стрільців”, однак його не затвердили. Тоді К. Трильовський подав до галицького намісництва новий варіант – на зразок статуту польських стрілецьких товариств. Цього разу намісник Галичини не відмовив, і 18 березня 1913 року у Львові було організоване перше українське стрілецьке товариство – “Українські Січові Стрільці” на чолі з доктором Володимиром Старосольським. Згодом тут постало ще одне товариство – “Січові Стрільці-П” під проводом Романа Дашкевича. С. Ріпецький у праці “Українське Січове Стрільцтво” пише про це так: “Із хвилиною організування першого Товариства Січових Стрільців у Львові 18-го березня 1913 року почала існувати та діяти на українських землях незалежна, власна збройна сила” [3, с. 52].

Стрільцькі товариства швидко ширилися по Галичині. Тоді їх, як подають документи, було 96. У березні 1914-го обидві львівські січові організації об’єдналися.

У статті “Українські Січові Стрільці” М. Угрин-Безгрішний згадував: “Дня 28 червня 1914 року перша за довший час історична хвиля для українського народу. Січово-сокільський здвиг у Львові на площі Сокола-Батька. Сонце приязно всміхається до всіх, голубить молодих українських орлят своїм чудотворним промінням.

Аж тут під захід сонця виступають на майдан озброєні ряди “Українських Січових Стрільців” в одностроях...

З появою озброєних УСС на здвигі зразу був замітний неописаний ентузіазм, великий запал, сльози радості в очах видців, невмовкаючі оплески... Описати цієї хвилі не в силі ніяке людське перо. Вся непроглядна маса видців зелектризована. В ній б’ється одне серце, однакова кров грає в жилах, одна душа є паном усіх тіл, одна думка сповиває всі голови, однакові руки, один могучий порив...

Кожний зрозумів, що оце постає нова доба в історії всієї України. Від 1768 р. оце вперше український народ готується до рішучого бою за волю і долю України зі зброєю в руках із одвічними грабіжниками українських комор і надбань...” [2, с. 6-7].

Доля розпорядилася так, що саме 28 червня 1914 року в столиці Боснії, Сараєві, пролунали постріли, – було вбито наступника австрійського престолу архикнязя Франца Фердинанда і його дружину Софію. Це стало приводом для початку Першої світової війни.

Війна, в якій, Австро-Угорщина і Росія виступили в протилежних коаліціях, різко похвалила надії українських політичних кіл на здобуття державності. Ще наприкінці 1912 року провідні діячі галицьких партій вирішили: якщо почнеться війна з Росією, українці повинні підтримати Австро-Угорщину.

Ідея створення окремого українського військового формування в складі австро-угорської армії виникла з початком Першої світової війни в серпні 1914 р. ГУР, яка об’єднувала провідні українські політичні сили Галичини, звернулася до уряду Австро-Угорщини з пропозицією сформувати легіон під назвою “Українські січові стрільці”.

Попри початкове насторожене ставлення, австрійське командування погодилося на створення УСС, розуміючи потребу в добровольцях в умовах війни. Протягом серпня 1914 року до лав УСС зголосилося близько 28 тисяч добровольців, переважно представників молодії української інтелігенції – студентів, гімназистів, семінаристів. Але, це не на жарт злякало австрійські власті і вони обмежили кількість легіону до 2,5 тис.

На прохання відкликати з військ 100 українських старшин цісарське командування виділило лише 16. Серед них були Михайло Баран, Дмитро Вітовський, Сень Горук, Григорій Коссак, Теодор Рожановський, Яків Струхманчук та ін. Слід також зазначити, що австрійське командування передало січовикам тисячу старих однозарядних важких крісів системи Верндля, які ще 1888 р. були зняті з озброєння.

При легіоні був Кіш, або, як його називали січовики, Кадра УСС – запасна частина, яка

займалась набором і вишколом новобранців. Протягом 4-6 тижнів юнаки опановували зброю, навчалися влучно стріляти, бойовим вправам. При Коші діяли бібліотека, стрілецький хор і оркестр під керівництвом композитора М. Гайворонського, а також Пресова квартира.

З метою підвищити боєздатність українських солдатів було утворено Вишкіл УСС. Під керівництвом М. Тарнавського старшини навчального підрозділу домагалися високої індивідуальної підготовки стрільців та вишколу десятків і чет. Він налічував від 300 до 3000 стрільців, а за роки війни через нього пройшли понад 10 тисяч січовиків. Вишколом командували авторитетні старшини – Гриць Коссак, Мирон Тарнавський, Франц Кікаль, Кость Слюсарчук. До нього приїздили спадкоємець цесарського престолу Карл, а також митрополит Андрей Шептицький, який 28 жовтня 1917 р. освятив прапор УСС. Він був створений стрілецьким художником І. Іванцем: із синього шовку та золотими літерами “УСС” на малиновому полі, а з другого боку – герби Галичини та Києва [1].

Українські січові стрільці стали справжньою легендою, символом нескореності нації у найтяжчі часи. Протягом чотирьох років світової війни, наче молоді орлята, вилітали стрілецькі сотні зі своїх гнізд на поле бою. УСС існували немов той легендарний фенікс, що згорає і заодно відроджується до нового життя. А після війни вояки легіону УСС стали ядром збройних сил ЗУНР – Української Галицької Армії. Силою Українського Січового Стрілецтва була свідомість, що воно є заборолом волі народу, кошом майбутньої Української армії, зародком національних збройних сил. Це було не просто військове формування, а органічне поєднання інтелектуальної еліти та звитяжного лицарства.

Джерела та література

1. Лазарович М., Лазарович Н. Українські Січові Стрільці у фронтових умовах другої половини 1914 – початку 1915 року. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5566/1/%D0%9B%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%9C..pdf>
2. Матейко Р., Мельничук Б. Шляхами стрілецької слави: Українські Січові Стрільці в контексті визвольних змагань українського народу. Тернопіль, 1995. 72 с.
3. Ріпецький С. Українське Січове Стрілецтво: Визвольна ідея і збройний чин. Львів, 1995. 357 с.

УДК 327.5:341.3(470+477)

Гумен Ю., канд. іст. наук., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЦЕРКОВНИЙ АСПЕКТ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВОЄН. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. *Дане дослідження є спробою історичного аналізу впливу церкви як суспільного інституту на генезу суспільно – політичних процесів що відбувалися впродовж десяти століть на території України. Показано яку роль відіграло духовенство під впливом історичних обставин. Обґрунтовано вплив церковного аспекту на формування політичних режимів в середньовіччі та в новому часі. Виявлено історичні закономірності становлення та розвитку української ідентичності під впливом зовнішніх та внутрішніх релігійних чинників. Виявлено розбіжність церковної організації та формування моделей державного управління. Здійснено аналіз православних доктрин.*

Ключові слова: *митрополія, цезарепанізм, теократія, братства, іслам, православ'я, козацтво, духовенство.*

Humen Yu., Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

CHURCH'S ASPECT OF RUSSIAN-UKRAINIAN WARS. HISTORICAL ANALYSIS